

Előadás a PKE-n: a honvédő Székely Hadosztályról

Kedd délután a Festum Varadinum keretében Prof. Dr. habil. Szakály Sándor történész, az MTA doktora A honvédő Székely különítmény címmel tartott előadást a Partiumi Keresztény Egyetemen.

JÁNOS PIROSKA

A Magyar Polgári Egyesület által szervezett Polgári Esték rendezvénysorozat részét képező előadáson a megjelenteket Török Sándor köszöntötte, illetve ő mutatta be az előadót, aki már visszatérő vendégnek számít Nagyváradon. Az előadást megelőzően a Székely Különítmény, ismertebb nevén a Székely Had-

Prof. Dr. habil. Szakály Sándor történész tartott előadást

osztály egykori tisztjének nevét viselő köröstárkányi Verbőczy Kálmán 6-os számú cserkészcsapat is jelen volt Egyed Csaba vezetésével. Izsák Alexa cserkész előadásában Aranyosi Ervin Van még hazám c. versét is meghallgathatta a közönség. A Székely Hadosztály részben Váradhoz is kötődik, a különítményt szervező parancsnok, Kratochvil Károly ugyanis itt állomásozott a nagyváradi 4. honvéd gyalogezreddel, amelyvel az első vilgháborúban az olaszországi fronton harcolt – kezdte előadását dr. Szakály Sándor történész. Kratochvil a Székely Különítmény parancsnokaként a 30-as években kiadott kötetben megírta annak történetét, a viszonylag hosszú cím önmagában is sokat mondó: A Székely hadosztály 1918-1919 évi bolsevistaellenes és ellenforradalmi harcai a székely dicsőségért, Erdélyért,

Magyarország területi épségéért és Európáért. Ennek a kötetnek elején jegyzi meg a parancsnok, hogy a 4. honvéd gyalogezredben szolgáló románok (mintegy 40%) hűen szolgálta az országot, Magyarországot, ezzel szemben nem valószínű, hogy a regáti románokkal szemben harcoltak volna – jegyezte meg az előadó.

A haza védelmében

A Székely Különítmény – magukat így nevezték meg – hősiessége vitathatatlan, az önkéntes alapon szerveződő hadosztály ugyanis a kedvezőtlen feltételek, körülmények ellenére is vállalta a haza védelmét, egy olyan időszakban, amikor Kolozsváron 545 fő volt a katonai állomány. Szintén Kratochvil művéből derül ki, hogy az elképzelés ellenére kevesen jelentkeztek az Erdélyt megvédő alakulatba: az általa leírt adatok szerint 649

fő tiszt, 8938 legénység és 993 darab ló volt a különítmény állománya, hiányos volt a felszerelésük, ruházatuk is.

Az elnevezés ellenére nemcsak székelyek szolgáltak a hadosztályban, a feljegyzett nevek más nemzetiségekről is árulkodnak: maga a parancsnok sem erdélyi születésű, ennek ellenére szívéhez közel állónak tartotta Erdélyt, Jány (Hautczinger) Gusztáv Rajkán született, az angol származású Stomm Marcel Vácon látta meg a napvilágot. Mindannyian a Székely Hadosztályban harcoltak. Károlyi Mihály miniszterelnököt az előadó elmondása szerint nem igazán lehet jó politikusnak tartani, ennek ellenére ő is felismerte, hogy a hazát megvédeni csak nemzeti egységgel lehetséges, a Székely Hadosztály kicsiben ezt az egységet képviselte.